

Zahájení:

Hospodine, utíkám se k tobě, kéž nejsem navěky zahanben; pomoz mi vyváznout pro svou spravedlnost! (Žalm 31,2)

Z písně EZ 553

1. Můj Pane, srdcem tě i rty, aj, ctíti hotov jsem
a svědčit o tvé dobroty bohatství velikém.
2. Víím, že jsi pramen milosti, / všech darů studnice, /
z níž váží pro nás v hojnosti / tvá štědrá pravice.
3. Co jsme my, Pane, v světě všem? / Co je i život náš? /
Zda vše, co svým zde jmenujem, / ty sám nám nedáváš?
4. Když srdce naše krvácí, / tvé rámě blízké jest; /
to pláč náš v radost obrací, / a tak tvou množí čest.
5. Ó vzchop se, duše, k chválení / a zvučně prozpěvuj: /
ten, z něhož vše se pramení, / ten Pán a Bůh je tvůj!

Modlitba:

Milý Bože, dík za nový den, díky za nové ráno. Je další neděle, kdy se nemůžeme sejít, setkat se s druhými. Ale prosíme o setkání s tebou, s tvým slovem. Skrze svého Ducha nám dej zakusit sílu společenství lidí víry; i přes zavřené dveře, i přes vzdálenost, kterou si mezi sebou máme udržovat smíme zažívat, že jsme jako děti jednoho Otce. Věříme, že od Tebe nás žádné omezení nemůže oddělit ani odtrhnout. Naplň nás svým Duchem pokoje, prosíme.

Modlíme se v malých hloučcích nebo úplně sami, ale přece se můžeme modlit společně modlitbu, kterou tys nás naučil:

Otče náš, jenž jsi na nebesích,

posvěť se jméno tvé.

Přijď království tvé.

Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes.

A odpusť nám naše viny,

jako i my odpouštíme našim viníkům.

A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky. AMEN

Čtení: Lukáš 15,11-32:

¹¹ Řekl také: „Jeden člověk měl dva syny.

¹² Ten mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.‘ On jim rozdělil své jmění.

¹³ Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel.

¹⁴ A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi.

¹⁵ Šel a uchytil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře.

¹⁶ A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával.

¹⁷ Tu šel do sebe a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem!

¹⁸ Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě.

¹⁹ Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.‘

²⁰ I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil.

²¹ Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem.‘

²² Ale otec rozkázal svým služebníkům: ‚Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy.

²³ Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí,
²⁴ protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.' A začali se veselit.
²⁵ Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec.
²⁶ Zavolał si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat.
²⁷ On mu odpověděl: ‚Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.‘
²⁸ I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu.
²⁹ Ale on mu odpověděl: ‚Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli.
³⁰ Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami prohýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.‘
³¹ On mu řekl: ‚Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé.
³² Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘

¹ Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, ² Panovníku, vyslyš můj hlas! Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby. ³ Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku?
⁴ Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. ⁵ Skládám naději v Hospodina, má duše v něho naději skládá, čekám na jeho slovo. ⁶ Má duše vyhlíží Panovníka víc než strážní jitro, když drží stráž k jitru.
⁷ Čekej, Izraeli, na Hospodina! U Hospodina je milosrdenství, hojné je u něho vykoupení, ⁸ on vykoupí Izraele ze všech jeho nepravostí.

Čtení Lukáš 23,34:

Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“

O odpuštění

„Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“, je jedno z Ježíšových slov na kříži, která evangelisté zaznamenali. První z nich. Ježíš jím naplňuje svá slova, když vyzýval své učedníky k tomu, aby se modlili za své nepřátele. Přibitý na kříži se modlí za ty, kteří ho vydali, aby byl souzen. Za ty, kteří ho soudili. Za ty, kteří ho na kříž přibili. Za ty, kteří jen bezmocně přihlíželi. Ježíšovo slovo tu k nám promlouvá ve dvou směrech. Na jedné straně je to ujištění o platnosti, síle a moci Božího odpuštění, které tak platí pro každého. Na druhé straně je to výzva k úsilí a odhodlání odpustit druhému.

Silně o tomto tématu píše Anselm Grün ve stejnojmenné knížce: „Otče, odpusť jim.“¹, kde odkrývá přemýšlení evangelisty Lukáše:

„Lukáš rozvíjí v tomto vyprávění svou teologii. Vypráví nám, že se Ježíš na kříži modlil za své vrahy. Snaží se vyjádřit, že prostřednictvím kříže můžeme zakusit vykoupení z vlastních vin. Řek Lukáš si nedokáže poradit s pojmy, jako je dostiučinění nebo oběť. Ty totiž příliš snadno vyvolávají hrozivou představu Boha, který musí za naše viny ztrestat vlastního Syna, aby nám následně mohl odpustit. Takovou představu Lukáš nedokáže sloužit se svým obrazem Boha a s Ježíšovým poselstvím o milosrdném Otci, který láskyplně sevře v náručí marnotratného syna.

Lukáš nechápe kříž jako příčinu odpuštění. Vždyť Bůh odpouští proto, že je milosrdný. Kříž nám ale Boží odpouštějící lásku zjevuje. Pomáhá nám uvěřit v Boží odpuštění. Hledíme-li na Ježíše, který dokonce ještě na kříži odpouští svým vrahům, můžeme mít plnou důvěru v to, že i nám všechno odpustí. V tom případě ani v nás neexistuje vůbec nic, co by nemohlo být odpuštěno. Lukáš chápe tedy kříž jako místo, kde se v Ježíši nejzřetelněji zjevuje Boží odpouštějící láska. Pohled na Ježíše přibitého na kříži a modlícího se nám dodává důvěru, že neexistuje naprosto nic, co by nás mohlo odloučit od Boží lásky.“

Ano, taková je síla odpuštění, která promlouvá ke každému, kdo prožívá pocit viny, kdo se šíří pocitem nedostatečnosti, kdo těžko přijímá, že by odpuštění mohlo platit i pro něj. Platí. V tomto smyslu je kříž silným symbolem.

1 Anselm Grün a Jindra Hubková, *Otče, odpusť jim: sedm Ježíšových slov na kříži*, Malý duchovní život, svazek 152 (V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2018).

„Hledíme-li na obraz kříže, z něhož Ježíš odpouští vlastním vrahům, roste v nás odvaha přijmout se taková, jací jsme, i když si myslíme, že se kvůli svému pocitu viny přijmout nemůžeme.“

První slovo, které Ježíš na kříži vyřkne, nás tedy uschopňuje k tomu, abychom dokázali odpustit druhým. Od mnoha lidí možná slyšíme: „Tomuto člověku prostě nedokážu odpustit. Vždyť mi tolik ublížil.“ Nemá celkem smysl v takových situacích říkat, ty mu odpustit musíš. Dokud neodpustíš, zůstává to v tobě a jen v sobě ožívuješ zranění, které se do tebe bude stále hlouběji zažírat. Anselm Grún nabízí jinou cestu:

„Místo abychom sami sebe přesvědčovali, že musíme odpustit, mohli bychom prostě jednou zkusit říci toto Ježíšovo slovo právě těm, kteří nám ublížili. Možná se začne něco v nás bouřit, rozhodneme-li se říci tomu, kdo nás na veřejnosti očernil: „Otče, odpusť mu, protože nevěděl, co činí.“ Hned se v nás ozve opačné slovo: „Tenhle náhodou moc dobře věděl, co dělá. Udělal to naprosto záměrně. Poznal moje slabé místo. Chtěl mi záměrně uškodit.“ To všechno může být pravda. Jenže ten druhý v hloubi duše ve skutečnosti nevěděl, co dělá. Prostě se nechal strhnout svou touhou po moci. Ovládla ho chamtivost. Vůbec to se mnou nesouviselo, nechal se prostě strhnout nenávistí. Když však opakuji druhému toto Ježíšovo slovo po delší čas, mé pocity křivdy se začínou postupně vytrácet. Zakusím vnitřní pokoj. Na toho, kdo mi tolik ublížil, se také dokážu podívat novým pohledem. Začnu se za něho modlit.“

Pak se třeba opravdu podaří, že mne odpuštění pomůže překonat negativní připoutanost k druhému. Vskutku se jedná o připoutanost. Přece jenom platí, že dokud nedokážu druhému odpustit, váže, poutá mne k němu ona výčitka, pocit ublíženosti. Jen tehdy, když najdu sílu k odpuštění, prožiji osvobození. Často přitom člověku přijde na mysl: mohu odpustit, když ten druhý si ani neuvědomuje, že mi ublížil, natož aby to vyznal, aby stál o odpuštění. Ježíš na kříži ovšem také nečekal, až jeho katové budou o odpuštění prosit. Otec v podobenství o marnotratném synu také nečekal, až před ním syn padne na kolena. Běžel mu vstříc, on už dávno odpustil, jen čekal, až se syn vrátí. Vyznání je moc důležité, zásadní a nezbytné – právě pro toho, kdo chce odpuštění přimout.

Odpuštění a přijetí odpuštění spolu úzce souvisí. Mnozí lidé nedokážou odpustit sobě samým a těžko mohou odpustit druhým. A platí to i obráceně. Ježíšovo slovo z kříže v tomto může být nadějnou cestou. Anselm Grun vypráví o ženě, která si nemohla odpustit, že se nedokázala dobře včas rozloučit se svou umírající matkou. Nepřiznávala před ní zřejmou realitu blížícího se odchodu. Dělal to v dobré víře. Myslela, že by se matka vzdala naděje, kdyby se dozvěděla jak na tom skutečně je. *„Až pozdě si uvědomila, že ošídila sebe samu i svou matku o možnost rozloučit se. Neustále si vyčítala, že matce nestačila říci nic na rozloučenou a že jí nevyjádřila svou vděčnost za všechno, co jí matka dala. Poradil jsem jí, aby rozjímala Ježíšova slova: „Otče, odpusť mi, protože jsem nevěděla, co činím.“ Ona samozřejmě věděla co dělá. Snažila se přece ušetřit svou matku bolesti z loučení. Teprve po matčině smrti jí došlo, že tím ublížila jí i sobě. Namísto neustálého obviňování se ze zmařeného rozloučení se však opřela o pomoc slov: „Otče, odpusť mi, nevěděla jsem co ve skutečnosti dělám. Nebylo mi jasné, co tím matce i sobě působím.“*

Kriste, uč nás přijmout, že tvá prosba o odpuštění platí i pro mne. A dej mi sílu říct tvou prosbu i každému vedle mne, abych i já dokázal/a prožít sílu odpuštění. Amen

Píseň EZ 693

1. Ježíš hříšné přijímá! Povězte to všem, kdo bloudí,
kdo pro přestoupení svá Boha bojí se, jenž soudí.
Zde je ten, kdo spasit má: Ježíš hříšné přijímá.
2. Nejsm hoden milosti,/ ale uvěřil jsem slovu,/
že smím doufat s radostí,/ kající že přijmeš znovu./
U tebe je záchrana,/ Ježíš hříšné přijímá.

3. Pojdte vy, jež tíha vin/ jako břímě těžké tlačí,/ naše hříchy nese Syn,/ jeho dílo spásy stačí./ Opuštění pro nás má,/ Ježíš hříšné přijímá.
4. Kdo se k němu přiblíží,/ toho nikdy nevyhání,/ s láskou na nás pohlíží,/ miluje nás bez přestání./ Nový život pro nás má,/ Ježíš hříšné přijímá.

Přímluvná modlitba

Milý Bože,

ve víře v tvé milosrdenství prosíme,

za ty, které trápí jejich vlastní nedostatečnost,

za ty, kdo si nedokážou odpustit,

za ty, kdo nedokážou odpustit druhým,

za ty, kdo si ani svou vinu nepřipouští a myslí si, že opouštění nepotřebují.

Prosíme o sílu, trpělivost a naději v tento nejistý čas. Dej, ať nás strach neodcizí od sebe navzájem.

Prosíme o sílu pro všechny pečující, a prosíme o odvahu hledat cestu, ke my sami můžeme pomoci.

Prosíme o moudrost pro ty, kdo mají moc rozhodovat o životech druhých.

A prosíme za všechny obzvláště ohrožené. Za lidi, kteří opravdu mají strach, protože už teď mají podlomené zdraví. Prosíme za lidi v uprchlických táborech, za lidi v místech, kde si péči jakou máme my ani neumí představit.

Prosíme o tvého Ducha milosti a naděje.

Amen

Poslání (Efezkým 4,32) a požehnání

Buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.

A pokoj Boží, ať zůstává s vámi vždycky a ve všem. Amen

Píseň EZ 635

1. Tvá, Pane, láska nám sílu dává, je jako číše vody studené.
Má sílu těšit smutnou duši a zvednout tělo zemdlené.
2. Tvá milost, Pane, je nekonečná,/ své opouštění znovu dáváš zas!/ Tvým darem je i milý úsměv/ těch, kteří žijí vedle nás.
3. Ve víře dáváš nám poznat, Pane,/ že nejsme sami - s námi přebýváš./ Tvé myšlení je o pokoji/- má zase smysl život náš.
4. Tvé svaté Slovo nás moudře vede/ a našim cestám ukazuje směr./ Nebývá snadné zaslechnout je/ ve světě plném různých věr.
5. Co jen je člověk, čím zasloužil si,/ že, Pane, ty jsi na něj pamětliv?/ Pochopit nelze, snad jen žasnout!/ Dík budu vzdávat, co jsem živ!

*V době mimořádných opatření nabízí Česká televize bohoslužby
každou neděli od 10 hod. v přímém přenosu na ČT 2.
Ekumenickou bohoslužbu 29. března povede synodní senior Daniel Ženatý.*